

zij moet nog eens, en misschien nog eens weer, aan het nadenken. Eenige verdienste is uit de gegevens der beide commissies althans nu reeds gekomen. Wij weten, dat de samenwerking tusschen de hoogleeraren der hoofdvakken en de docenten der bijvakken onvoldoende is. De studenten kunnen die laatste menigmaal niet volgen. En op de lange vacaties is het oog gericht 1). Wellicht vindt de commissie in die beide gegevens een weg tot verbetering. Maar laten wij het uitspreken op de algemeene vergadering, dat de betere praktische bekwaamheid der jonge artsen niet mag verkregen worden ten koste van den natuurkundigen en biologischen grondslag; en dat, als in het belang van de practische bekwaamheid van den jongen arts meer studietijd noodig is, het belang der groote maatschappij door die verlenging niet zou worden geschaad.

Lienden, 8 Mei 1909.

J. BORST.

DUBBELZIJDIGE AANGEBOREN ONTWRIJCHTING VAN HET KOPJE VAN HET SLEUTELBEEN.

Het zij mij vergund naar aanleiding van een tweetal ingezonden stukken, betreffende het artikel in n°. 17 van dit *Tijdschrift* het volgende op te merken. Collega MILO ben ik dankbaar voor zijn schrijven, omdat ik daardoor nog eens aangezet ben de beide door mij beschreven gevallen van uit een ander gezichtspunt te beschouwen en ik moet toegeven, dat, *indien* een dubbelzijdige torticollis de oorzaak was, ik mij in hoofdzaak met den gang van zijn overwegingen zou kunnen vereenigen. Pathologische veranderingen in de m.m. sterno-cleido-mastoidei of in hun innervatie bestaan echter niet. De twee hoofden van de spier zijn beiderzijds duidelijk zichtbaar, omdat de sleutelbeenderen te veel naar voren liggen en een oorzakelijke behandeling kan dus niet in de normale mm. sterno-cleido-mastoidei haar aangrijpingspunt hebben.

Naar aanleiding van de mededeeling van collega VAN LIER zou ik er op willen wijzen, dat niet steeds een aangeboren afwijking bij de geboorte klinisch waarneembaar behoeft te zijn en dat de bevindingen bij de patiënte een afgeloopen gewrichtsontsteking uitsluiten.

Utrecht 10 Mei 1909.

J. G. REMIJNSE.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen enz.

Reorganisatie der arbeidsinspectie.

In de vorige week is in de Tweede Kamer in behandeling genomen het wetsontwerp tot wijziging en verhooging van het tiende hoofdstuk der

1) Ik veroorloof mij de opmerking, dat deze twee gegevens niet zijn te vinden in de verslagen der beide commissies. Zij zijn naar voren gebracht in de bespreking, die ik in dit *Tijdschrift* (1906, I. bl. 1623 en 1687) aan het verslag der eerste commissie heb gewijd.

H. BURGER.